

HERMAN OTTÓ MÚZEUM

H-3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 28. ✧ Levélcím: H-3501 Miskolc, Pf.: 4.
Porta tel.: (+0036) 46/560-170 ✧ Titkárság tel.: (+0036) 46/560-172
Fax: (+0036) 46/555-397 ✧ E-mail: titkar@hermuz.hu ✧ Web: www.hermuz.hu
OTP Bank: 11734004-15350851-00000000 ✧ Adószám: 15350851-2-05

A tudományok és művészetek kincsháza

**A Herman Ottó Múzeum 2024. évi beszámolójára és 2025. évi munkatervére
a Kulturális és Innovációs Minisztérium Közgyűjteményi Főosztálya
által megfogalmazott ajánlások
múzeumi integrációjának lehetőségei**

A régészeti anyag nyilvántartási gyakorlatának felülvizsgálata a 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet értelmében, digitális nyilvántartás és auditálás lehetőségei

A Herman Ottó Múzeum Régészeti Tára elkötelezett a digitális leltározás irányába, mind a Freesoft programot (2005–2007. között), mind pedig a MONARI-t (2011–2014. között) kipróbálta és használta.

A 20/2002. (X.4.) NKÖM rendelet előírásai az egyedi, leltárkönyvi leltározást írják elő a múzeumok számára. A rendelet ugyanakkor nem vette figyelembe az ásatások dinamikáját, a gyors gyarapodás mindennapi problematikáját. A megelőző feltárások révén bekerülő leletanyagok nagysága, a jelentős mennyiségű éves gyarapodás nyilvántartására ezen évtizedek óta alkalmazott egyedi leltározás nem alkalmas. Véleményünk szerint a régészeti leletek esetében olyan hibrid megoldás alkalmazható sikerrel, amelyben a leletanyagok csomagolási egységeként (dobozonként) raktári helyük szerint egy polckataszteri nyilvántartásba kerülnek, és kizárólag a publikációkban, kiállításokon bemutatott tárgyak, vagy az egyedileg kezelhető mennyiségű régészeti leletegyüttesek kapnak egyedi leltári számot. Régészeti Gyűjteményünkben a hatékonyság és az átláthatóság jegyében olyan hibrid rendszert használ, amely áthidaló megoldással szolgál ezen nehézségekre.

A felvázolt problémák a nagyobb múzeumok régészeti gyűjteményeiben valószínűleg mind felmerülnek, emiatt hosszú távon mindenképp ajánlott a jogszabály felülvizsgálata, és egy, a jelenkori kihívásokra reflektáló hibrid megoldás bevezetése a régészeti nyilvántartásban. Ezen nehézségek miatt az auditált rendszerek bevezetése sem lehetséges ezen a területen.

Ingyenes látogatók arányának elemzése, jegybevételek növelésének lehetőségei

A múzeum többéves átfogó intézkedéseinek eredménye, hogy a látogatószám tekintetében az ingyenes és a fizető látogatók arányát az elmúlt 5 esztendőben sikerült átfordítania annak érdekében, hogy a teljes látogatói létszámot figyelembe véve az ingyenes látogatók aránya csökkenjen.

Amíg 2015-2018 között az ingyenesség aránya 49-56% között stagnált, 2019-2020-ban a tudatos látogatómenedzsmentnek köszönhetően ez az arány javult, 44-45% lett. Igaz ugyan, hogy az eltelt időszakban több, ingyenes látogatók szempontjából kiugró év is volt – 2018-ban a SEUSO-kiállítás plusz többtízezres látogatói miatt, 2020-ban a pandémia miatt –, az arányok alakulására mégsem a teljes látogatók számának változása hat, hanem az alábbi külső körülmények.

2021-ben az ingyenesség aránya 37% volt, 2022-ben 28%, míg 2023-ban 34%.

Látható, hogy ebbe a sorba illeszkedik a 2024-ben mért 30%-os arány is, amely az elmúlt évihez képest is kedvezőbb adat.

Az ingyenesség – bár a múzeum gazdasági érdeke annak minél hatékonyabb csökkentése – több olyan objektív tényező miatt nehezen vagy egyáltalán nem befolyásolható, amelyekhez a múzeum a társadalmi felelősségvállalás jegyében alkalmazkodik, ezért változást eszközölni ezen tényezők csak esetében korlátozottan tud:

1. A fogyasztói döntések tudatosabbak. Ennek értelmében a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (X. 14.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) által kötelezően biztosítandó ingyenes napokra koncentrálódnak a látogatások. Az állandó kiállítások esetében ez a tendencia a látogatásismétlés csökkenését, míg az időszaki kiállítások esetében az ingyenes látogatószám arányának növekedését eredményezi.

2. Intézményünk a kulturális szolgáltatók piacán érvényes árakat figyelembe véve – tekintettel arra, hogy közszolgálati feladatait is maradéktalanul el tudja látni és ezt ki is tudja terjeszteni minél szélesebb körben, minél több társadalmi csoport bevonásával – árait a piaci árakhoz igazítja, teljesítve a bevételnövelésre irányuló fenntartói elvárást. Ezzel együtt, több olyan látogatói szegmens van, amelyek távol maradnának a múzeumtól pénzügyi kondícióik elégtelensége okán. Számukra indokolt esetben az intézmény az egyenlő hozzáférés elvének érvényesülése miatt, biztosítja az ingyenes belépés lehetőségét, elsősorban különböző projektek keretein belül.

3. A Kormányrendelet a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről széles körben rendelkezik, így intézményünk Társadalmi Felelősségvállalási projektjének keretén belül szervezett csoportoknak – általában iskoláskorú gyermekek számára – egyéni kérelem alapján biztosítja a belépést. Ennek oka, hogy nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt, hogy a múzeum hazánk gazdaságilag leszakadó régiójában található, ahol a fizetési hajlandóságot nagyban befolyásolja a jövedelemszint és a vásárlóerő nagysága.

A Herman Ottó Múzeum 2024. évben nyílt kiállításaihoz kapcsolódó múzeumpedagógiai kínálat kiszélesítése

2024-ben három új kiállítás nyílt a Herman Ottó Múzeum főépületében. *A titkos és a publikus* című képzőművészeti kiállítás, illetve *Miskolc anno* címmel egy történeti-képzőművészeti kiállítás, valamint a Tímármalom utcai régészeti raktárbázison *Találmányok a földből* címet viselő régészeti látványraktár-kiállítás. Emellett a központi épület időszaki kiállítási termében a *Görögkatolikusok évszázados öröksége* című kiállítás volt 2024-ben megtekinthető.

Országos tapasztalatok is azt mutatják, hogy a képzőművészeti kiállítások jóval kevesebb diákot és pedagógust képesek megszólítani, mint a természettudományos témájúak. A képzőművészeti tematikájú tárlatokat elsősorban felnőttek keresik, nehezebben befogadható, mélyebb tartalmi rétegeik miatt. A diák/gyermekkorú látogatók leginkább általános iskolás és óvodás korosztályból kerülnek ki. Tanulók számára elsősorban olyan témákat keresnek a pedagógusok, amelyekkel a tanítás során több alkalommal, több tantárggyal kapcsolatban találkozhatnak, például környezeti ismeretek, biológia, földrajz, történelem, míg óvodások esetében a játék lehetősége a vonzó. Ez alól kivételek azok a csoportok, amelyek mélyebb művészeti oktatásban részesülnek, ilyenek a rajz- és művészettagozatos csoportok, a rajzszakkörök és a felvételi előkészítők.

Ezen látogatói csoportok figyelembe vételével a hagyományos foglalkozásokon kívül olyan foglalkozások is meghirdetésre kerülnek, amelyek segítenek az önismeretben, a szociális kapcsolatok terén, a közösség építésben, tehát olyan területeken, ahol fejlődhetnek az egyéni és csoportos kompetenciák. Mellettük természetesen hasonlóan fontos tényező olyan foglalkozások meghirdetése, ahol a legfontosabb cél, hogy lelkileg gazdagodva, jó érzéssel távozzanak a látogatók. Ilyen típusú foglalkozások a *Csináld jelenet!*, illetve a *Képes és képtelen történetek* című foglalkozások. Ezek olyan játékok, amelyek az egész épületen átívelnek egy-egy rendezvény során. Szintén kiemelt érdeklődés övezi az interaktív és szubjektív tárlatvezetéseket, valamint elsősorban az óvodások körében a bábmese előadásokat.

Ezeket az új, komplex, de nem tantárgyakhoz köthető foglalkozások népszerűsítését a pedagógusok körében elkezdtük, számukra módszertani műhelygyakorlatokat szervezünk. Ezek a rendezvények erősítik a pedagógusok múzeum iránti elköteleződését is.

Új látogatói csoportok megszólítása

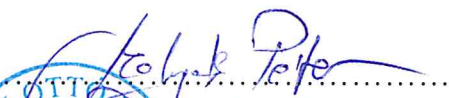
Az előző évekhez képest nagymértékben nőtt a szervezett nyugdíjas csoportok létszáma, ezért kiállításunkat kibővítettük. Meghirdettünk számukra foglalkozásokat két képzőművészeti kiállításban, szubjektív tárlatvezetéseket tartunk *A titkos és a publikus* című kiállításban.

A középiskolás csoportok számát 2025-ben új típusú foglalkozásokkal, pályázatokkal, közösségépítéssel növeljük. A megkezdett folyamatot újonnan kötött együttműködések támasztják alá.

Az időszaki kiállítások lehetőséget biztosítanak olyan csoportok érdeklődésének a felkeltésére is, akik eddig nem voltak jellegzetes látogatói a múzeumnak. Ilyenek voltak az egyházközségek, a barlangászok és jelenleg a népművészet iránt érdeklődők. Minden új időszaki kiállítás újabb lehetőséget kínál új látogatói csoportok megszólítására. Múzeumunk főépületében az időszaki kiállító terem tavaly nyílt meg, eddigi tárlataink minden alkalommal sikeresen vontak be olyan társadalmi csoportokat, amelyek kevésbé voltak aktívak korábban a múzeumi rendszerekben.

Az 1997. évi CXL. törvényben meghatározott stratégiai dokumentumok

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2025. év II. félévi munkatervében a Herman Ottó Múzeum Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítását az októberi, míg a stratégiai dokumentumok előterjesztését közgyűlési elfogadásra a novemberi közgyűlési időpontokra betervezte.

DR. SZOLYÁK PÉTER
múzeumigazgató

Miskolc, 2025. május 23.

